

Streszczenie i podsumowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Chodzież na lata 2017-2023

1. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Chodzież (LPR) to wieloletni zintegrowany program operacyjny bazujący na współpracy różnych podmiotów, m. in. Urzędu Gminy, instytucji mu podległych, Powiatowego Urzędu Pracy, stowarzyszeń i organizacji publicznych oraz prywatnych przedsiębiorców. To jeden z kluczowych dokumentów operacyjnych na poziomie lokalnym ponieważ działania w nim określone, obejmujące zagadnienia ze sfery społecznej oraz gospodarczej i przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzają do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego i stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. LPR jest bezpośrednio powiązany z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2016 – 2025. Jako dokument operacyjny, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnych form aktywności pozwala na osiągnięcie celów rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. Określenie prawidłowych kierunków działań w programie stanowi również podstawę do pozyskania środków finansowych z funduszy europejskich;
2. Zestawienie zjawisk kryzysowych występujących w poszczególnych sferach na terenie gminy Chodzież.

Sfera	Problemy
Sfera społeczna	<ul style="list-style-type: none">- zmniejszenie liczby urodzeń spowodowane spadkiem dzietności kobiet,- wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym skutkujący starzeniem się społeczeństwa- wysoki udział kobiet w ogólnej liczbie osób pozostających bez zatrudnienia,- duży udział osób korzystających z pomocy społecznej,- zmniejszająca się liczba imprez kulturalnych,- niskie wykształcenie części mieszkańców gminy Chodzież,
Sfera gospodarcza	<ul style="list-style-type: none">- niska przedsiębiorczość mieszkańców
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none">- zły stan obiektów objętych ochroną,- mała liczba obiektów użyteczności publicznej w niektórych jednostkach analitycznych
Sfera techniczna	<ul style="list-style-type: none">- brak przyłączy kanalizacyjnych w niektórych jednostkach analitycznych,- występowanie budynków generujących niską emisję
Sfera środowiskowa	<ul style="list-style-type: none">- hałas komunikacyjny wynikający z transportu drogowego kolejowego,- występowanie budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi

3. W celu przeprowadzenia analizy natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach Gminy Chodzież opracowano zestaw wskaźników w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Zestawienie wskaźników zastosowanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

Sfera	Wskaźnik	Stymulanta/ destymulanta
Społeczna	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (os./100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Destymulanta
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (os./100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Destymulanta
	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (szt./100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Destymulanta
Gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (szt./100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Stymulanta
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba obiektów użyteczności publicznej na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (szt./100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Stymulanta
	Liczba organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (szt./ 100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Stymulanta
	Powierzchnia urządzonych terenów zielonych na 100 mieszkańców jednostki analitycznej (ha/100 mieszkańców jednostki analitycznej)	Stymulanta
Techniczna	Liczba budynków generujących niskie emisje na 100 gospodarstw domowych jednostki analitycznej (szt./100 gospodarstw domowych)	Destymulanta
Środowiskowa	Liczba budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 gospodarstw domowych jednostki analitycznej (szt./ 100 gospodarstw domowych jednostki analitycznej)	Destymulanta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Chodzież, 2016 r.

Powyższe wskaźniki posłużyły w niniejszym rozdziale do wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Aby obiektywnie porównać jednostki analityczne podlegające diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznacznie wskazać obszary wymagające interwencji zastosowano wskaźnik Perkala. Jest to jedna z metod porządkowania

liniowego charakteryzująca się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie¹.

Wcześniej jednak konieczna była standaryzacja zmiennych, w celu eliminacji jednostek miary i wyrównania wartości zmiennych. Standaryzacja zmiennych została dokonana zgodnie ze wzorami:

$$Z_{ik} = \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla stymulant}^2$$

$$Z_{ik} = - \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla destymulant}^3$$

Gdzie:

Z_{ik} – standaryzowana wartość k-tej zmiennej w i-tej jednostce,

X_{ik} - wartość cechy k w i-tej jednostce,

\bar{X}_k – średnia arytmetyczna k-tej zmiennej,

S_k – odchylenie standardowe k-tej zmiennej.

W ten sposób uzyskane zestandaryzowane zmienne tworzą macierz zmiennych opisujących wszystkie 11 jednostek analitycznych. Kolejnym krokiem było obliczenie wskaźnika Perkala według wzoru:

$$WP = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n y'_{ij}$$

Gdzie:

WP – wskaźnik Perkala,

n – ilość obiektów zmiennej n,

y'_{ij} – standaryzowana wartość j-tej cechy w i-tym obiekcie, po standaryzacji

Na podstawie uzyskanych wartości syntetycznego miernika Perkala przeprowadzono klasyfikację jednostek analitycznych w Gminie Chodzież ze względu na poziom rozwoju społeczno - gospodarczego. Podstawą uzyskania klasy są przedziały,

¹ Parysek, J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.

² Stymulanty to zmienne, których **rosnące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

³ Destymulanty to zmienne, których **malejące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

jakie przyjmuje wskaźnik w oparciu o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe. Klasy badanych obiektów uzyskuje się, wykorzystując następujący schemat⁴:

Klasa	Przedział	Poziom rozwoju
I	$WP > \sum \bar{X} + \frac{S}{2}$	bardzo dobry
II	$\sum \bar{X} + \frac{S}{2} > WP > \sum \bar{X} - \frac{S}{2}$	przeciętny
III	$WP < \sum \bar{X} - \frac{S}{2}$	niedostateczny

Kolorem **zielonym** znaczone obszary, dla których wskaźnik przyjął wartość większą niż wartość sumy średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego. Kolorem **żółtym** oznaczono jednostki analityczne, dla których wskaźnik przyjął wartość w przedziale pomiędzy sumą średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego oraz różnicą średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego. Wartości, dla których wskaźnik Perkala jest mniejszy od wartości różnicy średniej i połowy odchylenia standardowego oznaczono kolorem **czerwonym**.

⁴ Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.

Zestawienie wartości wskaźnika Perkala w poszczególnych sferach.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Konstantynowo	0,4183	-0,4252	-0,1466	0,7749	-1,0134
Milcz	-0,2078	-0,3975	0,3822	0,4856	-1,5761
Nietuszkowo	-0,3041	-0,6194	-0,1674	0,7749	1,9370
Oleśnica II	-0,3654	0,4052	0,4178	1,9992	0,2470
Pietronki	-1,0417	-0,7606	0,2520	0,7749	0,8926
Podanin	0,4662	0,1655	-0,1721	0,1772	0,2801
Rataje	0,8287	2,8612	-0,0915	2,0110	0,2899
Stróżewo	-1,2843	0,1923	1,1972	0,5365	-0,2459
Stróżewice	0,1261	-0,7176	-0,8865	0,7749	0,8635
Strzelce	0,6862	-0,8624	-0,4775	0,0269	-0,3333
Zacharzyn	0,6778	0,1585	-0,3075	0,0389	-1,3414
Gmina	0,2493	0,2431	-0,0818	0,2420	-0,2072
Wartość średnia	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Odchylenie standardowe	0,6761	1,0000	0,5234	1,0000	1,0000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Chodzież, 2016 r.

Największa liczba zjawisk negatywnych w sferze społecznej występuje w 3 następujących jednostkach analitycznych:

- Oleśnica II,
- Pietronki,
- Stróżewo

Dwie z w/w jednostek analitycznych odznaczają się występowaniem zjawisk kryzysowych również w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Dlatego też, jako obszar zdegradowany wyznaczono następujące jednostki analityczne:

- Oleśnica II,
- Pietronki.

Zestawienie wartości wskaźnika Perkala dla jednostek wyznaczonego obszaru zdegradowanego w poszczególnych sferach.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenna funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Oleśnica II	-0,3654	0,4052	0,4178	-1,9992	0,2470
Pietronki	-1,0417	-0,7606	0,2520	0,7749	0,8926

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Chodzież, 2016r.

Wyznaczony obszar zdegradowany zajmuje powierzchnię 780,69 ha, co stanowi 3,67 % powierzchni gminy oraz obejmuje 595 osób, które stanowią 10,01 % ludności gminy.

Zestawienie liczby ludności oraz powierzchni wyznaczonego obszaru zdegradowanego.

Jednostka analityczna	Liczba ludności (os.)	Powierzchnia (ha)
Oleśnica II	428	85,82
Pietronki	167	694,87
Suma	595	780,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Chodzież, 2016 r.

Mając na uwadze obowiązujące normy dotyczące obszaru rewitalizacji (obejmowanie 20% powierzchni i 30% ludności gminy) należy zauważyć, że wskazany obszar zdegradowany spełnia wymagane ograniczenia, dlatego też wyznacza się go jako **obszar rewitalizacji**.

4. Rozwiązania: Zrealizowane projekty umożliwiły mieszkańcom podobszarów rewitalizacji na nawiązanie nowych i pogłębienie istniejących już relacji międzyludzkich. Dzięki temu zmniejszono poczucie osamotnienia i odrzucenia osób wykluczonych, a poprzez działania prowadzone wspólnie dla różnych grup społecznych zwiększono poziom tolerancji i zrozumienia dla innych członków społeczności lokalnej. Podczas realizacji zadań i projektów wyznaczonych w programie rewitalizacji powstał nowy obiekt użyteczności publicznej oraz poprawiono stan przestrzeni publicznej. Dzięki działaniom rewitalizacyjnym

zwiększono aktywność zawodową i przedsiębiorczość mieszkańców oraz zmniejszono poziom bezrobocia. Powstały również programy mające na celu wyrównanie szans dla dzieci i młodzieży poprzez ich aktywizację oraz wszechstronny rozwój, a także zwrócono uwagę na poprawę zdrowia mieszkańców. Utworzono nowe możliwości wspólnego spędzania wolnego czasu, przez co zmotywowano mieszkańców do aktywnej rekreacji.

Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Aby ograniczyć występujące na obszarze rewitalizacji zjawiska kryzysowe oraz zrealizować powyższą wizję wyznaczono następujące cele strategiczne i kierunki działań:

CEL I: Poprawa poziomu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Kierunki:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu poprzez aktywizację osób bezrobotnych, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet.
2. Działania na rzecz wzmocnienia integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji, zwłaszcza wśród osób starszych i niepełnosprawnych oraz promocja zdrowego stylu życia.
3. Podnoszenie poziomu nauczania oraz promocja aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród dzieci i młodzieży.

CEL II: Podnoszenie jakości przestrzeni publicznej oraz atrakcyjności terenów objętych rewitalizacją.

Kierunki:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społeczno- kulturowej oraz sportowo-turystycznej.
2. Eliminowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.